

KOMPETANSEPLAN

For ressursykepleiere i

Kompetansenettverk i Ahus sitt opptaksområde

Overordnet målsetting:

Å bidra til at ressursykepleier har kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør ham/henne i stand til å utføre og stimulere til bedre kvalitet innen palliasjon og kreftomsorg ved egen arbeidsplass. Dette gjennom planmessig kompetanseheving, klinisk virksomhet, samhandling og systemarbeid.

Kompetanseplan sees i sammenheng med gjeldende retningslinje og funksjonsbeskrivelse.

Kompetansenivå:

Ressursykepleierne skal ha kompetanse tilsvarende nivå B i Palliasjon, beskrevet i Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Nye ressursykepleiere som ikke har videreutdanning i kreftomsorg eller palliasjon, anbefales å delta på kurs innen grunnleggende palliasjon det første året de er ressursykepleier.

1. Introduksjonskurs

Mål:

At ressursykepleier og hans/hennes leder

- får en felles forståelse av ressursykepleiers oppgaver og rolle, og hva arbeidsgiver skal legge til rette for
- blir kjent med organiseringen av nettverket
- blir kjent med tilbud innen kreftomsorg og lindrende behandling i foretaksområdet og hva som kjennetegner fagfeltet

At ressursykepleier

- blir kjent med nettverket og sin omådegruppe
- starter sin egen prosess i forhold til funksjonen som ressursykepleier
- blir kjent med ESAS og andre relevante kartleggingsverktøy for de vanligste symptomene ved alvorlig sykdom
- har grunnleggende kunnskap i å utarbeide og ta i bruk Individuell plan, og ser betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
- blir kjent med nettsiden for nettverket og bruker denne aktivt

Varighet:

Minimum 6 timer. Arrangeres årlig eller ved flere enn 10 nye ressursykepleiere.

Deltakere: Nye ressurspersoner sammen med sin nærmeste leder.

Undervisningsformer: Forelesninger og metoder hvor ressursykepleierne er aktivt deltakende.

(Pga Korona situasjon, kan deler eller hele dette foregå digitalt).

Søker NSF om godkjenning

2. Grunnkurs i palliasjon

Mål: Høyne kompetansen tilsvarende nivå B i Palliasjon.

Dag 1. At ressursykepleier

- får kunnskap om symptomer som er vanlig i palliativ fase
- bruker kartleggingsverktøy
- iverksetter tiltak
- evaluerer tiltak

Dag 2. At ressursykepleier

- er kjent med tema omsorg ved livets slutt
- kjenner de 4 vanligste medikamentene for lindring av plagsomme symptomer hos døende og vet hvordan de skal administreres
- kan utføre munnstell til palliative og døende (vi fikk ikke med dette i grunnkurset som ble filmet 2020, derfor flettes dette inn i annen undervisning på områdesamling/ fagdag el).
- Har en helhetlig tilnærming pasient/ pårørende.
- Kjenner rettigheter til barn som pårørende
- Hjemmetid/ hjemmedød
- Ventesorg
- Hvordan håndtere stress i en travel hverdag

Varighet:

Minimum 2 dager av 6 timer. Arrangeres årlig.

Deltakere: Nye ressursykepleiere uten videreutdanning.

Undervisningsformer: Forelesninger og metoder hvor ressursykepleierne er aktivt deltakende.

(Pga Korona situasjon, kan deler eller hele dette foregå digitalt).

Søker NSF om godkjenning.

Kompetansekrav

Nivå B

- Sykepleiere skal ha kunnskap om kreftsykdommer og ulike behandlingsformer for kreft, samt ha grunnleggende kunnskaper om andre aktuelle pasientgrupper (f eks geriatiske og nevrologiske pasienter)
- palliasjon som fagfelt
- konsekvenser av sykdom og behandling for pasient og pårørende
- rådgivning og veiledning til pasienter og pårørende og kolleger på eget arbeidssted
- barn som pårørende og relevante systemer for å ivareta sårbare grupper/personer
- systematisk symptomkartlegging, observasjon og evaluering

- smertebehandling og annen symptomlindrende behandling
- ivaretagelse av døende, inkludert diagnostisering av når pasienten er døende
- sykepleierens rolle i tverrfaglig samarbeid
- kommunikasjon med alvorlig syke pasienter og deres pårørende
- reaksjoner på alvorlig sykdom
- etiske vurderinger i forbindelse med alvorlig sykdom og livets avslutning
- systemkunnskap – lover, rettigheter og plikter i forhold til palliative pasienter
- betydningen av identitets-, etnisitets- og kulturforståelse i møte med lidelse
- ivaretagelse av og støtte til pasienter/pårørende i forhold til livskvalitet, mestring og bearbeiding av sorg og kriser
- nettverksarbeid og tverretatlig samarbeid
- organisering av det palliative tilbudet
- sykepleierens ansvar for koordinering av tjenestene rundt pasienten
- helsepersonells individuelle ansvar for faglig forsvarlighet
- å delta i prosjektarbeid i fagfeltet
- prinsipper for kunnskapsbasert praksis

De punktene fra Handlingsplanen som ikke kommer med på introkurs/grunnkurs, er punkter som flettes inn i 12 timers undervisningsmøter lokalt og på fagdager, slik at ressurspsykeleier blir kjent med dem.

Nettverket skal også bidra med kunnskap om metoder og verktøy om å:

- dele kompetanse videre på sin arbeidsplass
- arbeide med kontinuerlig forbedringsarbeid

Anbefalt litteratur:

Kaasa S, Loge JH(red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016. Kapitlene: Palliativ medisin – en innledning s. 34-49 og Diagnostikk innen palliasjon – en generell innføring s. 202-214.

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2019.
<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-i-kreftomsorgen-handlingsprogram>

Kapitlene: Innledning (Grunnleggende palliasjon), Organisering og Kompetanse

ESAS symptomregistrering

<https://oslo-universitetssykehus.no/edmonton-symptom-assessment-system-esas>

Individuell plan

<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb/individuell-plan-ved-alvorlig-sykdom>

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst
<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb>

Palliative tilbud og kompetansenettverk
<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb/utlistningssider-klb/-palliative-tilbud-og-kompetansenettverk>

Hospitering

Det anbefales at nye ressursykepleiere får hospitere i løpet av det første året de tiltrer sin rolle. Den enkelte ressursykepleier må selv sette mål for hospiteringen ut fra egen kompetanse og arbeidsplass.

Mål for hospitering:

- Bedre samhandling i overgang mellom behandlingsnivåer ved å gi ressursykepleierne økt kunnskap om hverandres arbeidsfelt og kompetanse (man kan hospitere på likt nivå/ samme linje, eks sykehjem rehab – hjemmespl.
- Spl skriver refleksjonsnotat
- Sikrer kontinuitet og faglig god kvalitet i tjenestetilbudet til kreftpasienter og pasienter i palliativ fase
- Øker kompetansen i arbeidet gjennom kunnskapsutveksling og innsikt i hverandres arbeid til pasientens beste
- Bygger faglig nettverk mellom helsepersonell på ulike nivåer og mellom ulike yrkesgrupper

Varighet:

Hospiteringsperiode på minimum tre dager anbefales.

Deltakere:

Ressursykepleiere fra både 1. og 2. linjetjenesten.

Søker NSF om godkjenning.

Fagdager og områdesamlinger

Hensikten med fagdager og nettverksarbeid på områdesamlinger er at ressursykepleier skal videreutvikle sin kompetanse og ferdigheter og oppdateres på ny kunnskap innen praktisk palliasjon, samhandling og systemarbeid. Dette for å være i stand til å fylle sin rolle som ressursperson for pasient, pårørende og kolleger.

Innholdet på fagdager og i områdesamlinger bør favne tema som gir ressursykepleier mulighet til å oppnå og videreutvikle en kompetanse tilsvarende nivå B beskrevet i Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen.

Lokale områdesamlinger

Mål:

At ressurspsykepleier

- Får undervisning i aktuelle tema innen kreftomsorg og lindrende behandling
- Får diskutert aktuelle problemstillinger fra egen praksis
- Får økt oppmerksomhet og bevissthet omkring egen atferd og egne reaksjoner i møte med alvorlig syke pasienter
- Får utvekslet erfaringer i bruk av ESAS, CSNAT, Mobid 2, Individuell plan, Livets siste dager og andre aktuelle verktøy
- Kjenner og utveksler erfaringer om gode systemer og rutiner for oppfølging og pleie av pasienter i palliativ fase
- Har innsikt i betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
- Har fokus på tverrfaglig samarbeid
- Tilrettelegger for undervisning og opplæring i palliasjon og kreftomsorg i egen kommune/institusjon
- Informerer om nyheter fra fagfeltet og fra nettverket

Varighet:

Minst 2 samlinger per år (min. 12 timer per år/ vanlig å dele det på 3t x 4 per år).

Deltakere:

Ressurspsykepleiere og andre aktuelle.

Undervisningsformer:

Casediskusjon, kollegadiskusjon, korte innlegg (refleksjon som læringsmetode), forelesning. *(Pga Korona situasjon, kan deler eller hele dette foregå digitalt).*

Anbefalt litteratur:

Ev. litteratur i forbindelser med forberedelser sendes ut hvis aktuelt. I etterkant i referat sendes power point ol. ut hvis mulig.

Søke NSF om godkjenning

Felles årlig fagdag

Mål:

At ressurspsykepleier

- Får presentert siste års arbeid og resultat i nettverket
- Oppdateres på nyutvikling innen palliasjon/kreftomsorg (bl.a. lovverk/endringer, utviklingstrekk, nasjonale/internasjonale trender)
- Får informasjon om pågående prosjekter innen palliasjon i helseforetaket
- Får undervisning i aktuelle tema innen palliasjon og kreftomsorg

Varighet:

En samling per år (min. 6 timer).

Deltakere:

Ressurssykepleiere sammen med sin nærmeste leder. Det er åpent for å invitere med andre faggrupper.

Undervisningsformer:

Varierte undervisningsmetoder (forelesninger, gruppearbeid, film, summegrupper osv.) med vektlegging av tverrfaglig kompetanse ved valg av forelesere.

Forslag til tema til årlig fagdag og lokale nettverksmøter:

Det anbefales at plan for fokusområder innen kompetanseheving beskrives i nettverkets handlingsplan.

Litteratur:

Knyttet til faglig tema på fagdagen og skrives på programmet.

Søke NSF om godkjenning**Anbefalt litteratur:****BØKER:**

Kaasa S, Loge JH (red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016.

RETNINGSLINJER OG ANBEFALINGER:

Meld. St. 24 (2019-2020). Lindrende behandling og omsorg- Vi skal alle dø en dag. Men alle andre dager skal vi leve.

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. HelseDirektoratet, 2019
<https://www.helseDirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-i-kreftomsorgen-handlingsprogram>

Nasjonale faglige råd for lindrende behandling i livets slutfase. HelseDirektoratet 2018
<https://helseDirektoratet.no/palliasjon/nasjonale-faglige-rad-for-lindrende-behandling-i-livets-slutfase>

Palliasjon til barn og unge. Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av diagnose. HelseDirektoratet, 2017
<https://helseDirektoratet.no/retningslinjer/palliasjon-til-barn-og-unge> 5 Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling (KLB), Helse Sør-Øst, mars 2020

Beslutningsprosesser ved begrenning av livsforlengende behandling. HelseDirektoratet 2013

<http://www.helseDirektoratet.no/publikasjoner/nasjonal-veileder-for-beslutningsprosesser-for-begrensning-av-livsforlengende-behandling-hos-alvorlig-syke-og-doende/Sider/default.aspx>

Pårørendeveileder: Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. HelseDirektoratet, 2019

<https://helseDirektoratet.no/retningslinjer/paorendeveileder>

Livets siste dager - plan for lindring i livets slutfase. Helse-Bergen (2016).

<http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer/ferdige/livets-siste-dager>

Nasjonalt faglig retningslinje om demens. HelseDirektoratet 2020

<https://helseDirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-om-demens>

Veileder: Forhåndssamtaler på sykehjem. Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo
<https://www.med.uio.no/helsam/tjenester/kunnskap/etikk-helsetjenesten/forskning/publikasjoner/2017/veileder-forhandssamtaler.html>

AKTUELLE NETTSIDER:

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst: (Emneområder «Praktisk palliasjon», «Nytt fra palliativ forskning»)

<https://oslo-universitetssykehus.no/palliasjon>

Hesledirektoratet, lindrende behandling:

<https://helsedirektoratet.no/sykehjem-og-hjemmetjenester/lindrende-behandling-palliasjon>

Helsebiblioteket: *Fagprosedyrer* (emneområder kreft, palliasjon)

<http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer>

Barns Beste, Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende: www.barnsbeste.no

Pårørendeprogrammet: <http://parorendeprogrammet.no/hjem>

Palliasjon og demens for sykepleiere/helsefagarbeidere. E-læringskurs, Nasjonal kompetansetjeneste i aldring og helse, 2018. https://www.aldringoghelse.no/e-laring/palliasjon-og-demens_/

Kompetansepakke «Grunnleggende kompetanse i lindrende behandling», Kompetansebroen
<https://www.kompetansebroen.no/lindre/?o=oa>

USHT-Viken (Akershus): www.utviklingssenter.no

USHT Innlandet (Hedmark): Utviklingssenter - Hamar kommune;
www.utviklingssneter.no

Kompetansebroen: Kompetansebroen.no, Lindring, Kompetansenettverket i palliasjon
Akershus universitetssykehus: www.ahus.no (Palliativ avdeling).

21.04.2021